

พระนารายณ์ราชนิเวศน์

เมืองลพบุรี เดิมเรียกว่า "ลวปุระ" หรือ "ละโว้" เป็นดินแดนทางภาคกลางของประเทศไทย ที่มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่งใน "สมัย-ทวารวดี" ราวพุทธศตวรรษที่๑๒-๑๖และได้รับอิทธิพลวัฒนธรรม จากอาณาจักรเขมร ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘ เรียกว่า สมัยลพบุรี ครั้นอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา สถาปนาขึ้นในปี พ.ศ.๑๘๙๓ เมืองลพบุรีถูกลดฐานะลงเป็นเพียงเมือง ลูกหลวงของกรุงศรีอยุธยา จนกระทั่งในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระมหากษัตริย์ องค์ที่ ๒๗ แห่งกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. ๒๑๙๙ - ๒๒๓๑) ทรงโปรดให้วิศวกรชาวฝรั่งเศสและอิตาลีร่วมกันออกแบบสร้างพระราชวังเมืองลพบุรี กำแพงเมือง และป้อมปราการต่างๆ ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๒๐๙ เพื่อใช้เป็นที่ประทับว่าราชการงานเมือง ต้อนรับแขกเมือง พักผ่อนและล่าสัตว์ เสมือนเป็นราชธานีแห่งที่ ๒ รองจาก กรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๒๓๑ เมืองลพบุรี จึงถูกทิ้งร้างลง

"พระราชวังเมืองลพบุรี" ได้รับการซ่อมแซมบูรณะในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. ๒๓๙๔ - ๒๔๑๑) ทรงโปรดให้สร้างหมู่พระที่นั่งพิมานมงกุฎ และหมู่ตึกพระประเทียบ ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๓๙๙ พระราชทานนามว่า "พระนารายณ์ราชนิเวศน์" ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานหมู่พระที่นั่งพิมานมงกุฎเป็นศาลากลางจังหวัดลพบุรี ภายหลังได้จัดตั้งเป็น "ลพบุรีพิพิธภัณฑสถาน" เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ ๒๔๖๗ และประกาศเป็น "พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์" ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔

แผนที่เมืองลพบุรี



ที่ตั้ง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์
ถนนสรศักดิ์ ตำบลท่าหิน อำเภอเมือง
จังหวัดลพบุรี ๑๕๐๐๐
โทรศัพท์ - โทรสาร : ๐-๓๖๔๑-๑๔๕๘

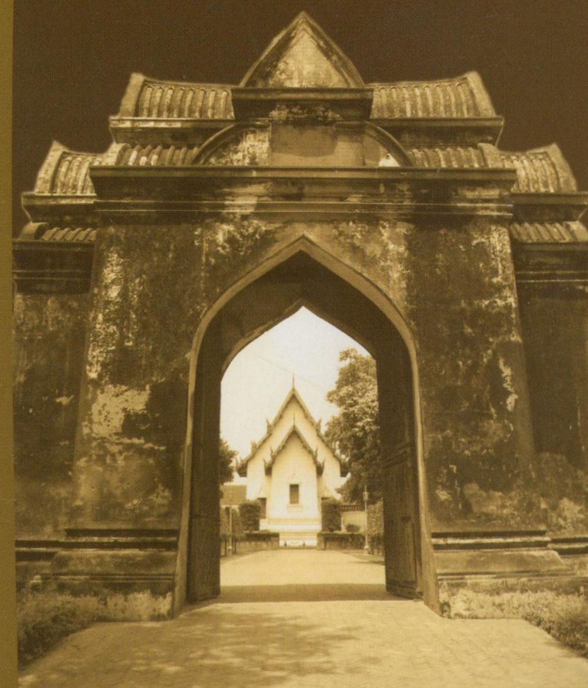
วันทำการ เปิดวันพุธ - วันอาทิตย์ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.
ปิดวันจันทร์ - วันอังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์

ค่าธรรมเนียมเข้าชม ชาวไทย ๑๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๓๐ บาท



การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานภาคกลาง เขต ๗
ถนนรอบวัดพระธาตุ ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ๑๕๐๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๖๔๒ ๒๗๖๘ - ๙ โทรสาร ๐ ๓๖๔๒ ๕๐๘๙
www.tat7.com e-mail : tatlobri@tat.or.th

พระนารายณ์ราชนิเวศน์
จังหวัดลพบุรี



สนุก สุขใจ หลากหลาย ใกล้กรุงเทพฯ

The Blessing Central



๒๓ พระราชฐานชั้นกลาง

หมู่พระที่นั่งพิมานมงกุฎ เป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ลักษณะเป็นอาคารทรงตึกแบบตะวันตก ด้านหน้าสูง ๒ ชั้น ด้านหลังสูง ๓ ชั้น หลังคามุงกระเบื้องกาบูแบบจีน ชั้นล่างเป็นใต้ถุนมีประตูเป็นรูปโค้งครึ่งวงกลม ชั้นที่ ๒ ประกอบด้วย พระที่นั่งไชยศาสตรากร พระที่นั่งอักษรศาสตรากร พระที่นั่งวิสุทธิวินิจฉัย ห้องเสวยพระกระยาหาร และชั้นที่ ๒ เป็นห้องพระบรรทม ตรงจั่วประดับด้วยลวดลาย ปูนปั้นตราสัญจกรแผ่นดินรูปพระมหาพิชัยมงกุฎ และรูปพระแท่นราชบัลลังก์ภายใต้นพปฎลมหาเศวตฉัตร ปัจจุบันจัดแสดงห้องเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และศิลปะโบราณวัตถุสมัยต่างๆ

ทิมดาบ



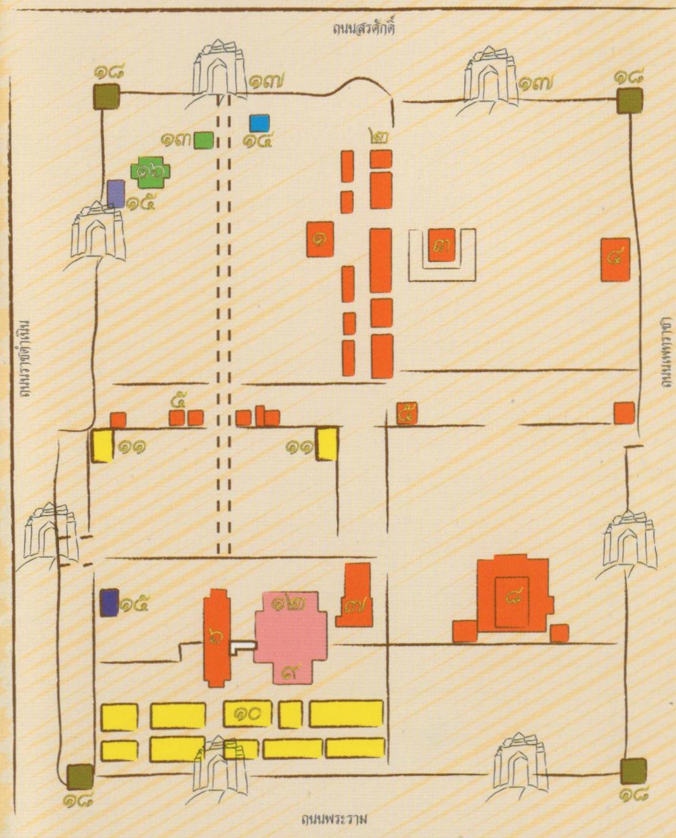
ตึกพระประเทียบ



ทิมดาบ เป็นที่พักของทหารรักษาการณ์พระราชวัง ตั้งอยู่ตรงมุมกำแพงด้านทิศเหนือ และทิศใต้ลักษณะเป็นอาคารทรงตึกแบบตะวันตก ประตูเป็นรูปโค้งครึ่งวงกลม

ตึกพระประเทียบ มีทั้งหมด ๑๐ หลัง เป็นที่ประทับของพระมเหสี พระชายา และข้าราชบริพารฝ่ายในของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตั้งอยู่ด้านหลังหมู่พระที่นั่งพิมานมงกุฎ ลักษณะเป็นอาคารทรงตึกสูง ๒ ชั้น ชั้นเดียว และศาลาเชิญเครื่องเสวย ๑ หลัง ชั้นล่างประตูเป็นรูปโค้งครึ่งวงกลม ปัจจุบันใช้จัดแสดงพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านชีวิตไทยภาคกลาง การดำรงชีวิต ที่อยู่อาศัย เครื่องมือเครื่องใช้อาชีพประมง และการเกษตร ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของคนไทยในภาคกลาง โดยเฉพาะจังหวัดลพบุรี และนิทรรศการพิเศษเฉพาะเรื่อง

แผนผังพระนารายณ์ราชนิเวศน์



๑ อ่างเก็บน้ำ	๑๐ หมู่ตึกพระประเทียบ
๒ สิบสองท้องพระคลัง	๑๑ หมู่ตึกทิมดาบ
๓ ตึกเลี้ยงรับรองแขกเมือง	๑๒ ร้านหนังสือ-ของที่ระลึก
๔ ตึกพระเจ้าเหา	๑๓ ห้องจำหน่ายบัตร
๕ โรงช้างหลวง	๑๔ ร้านเครื่องดื่ม
๖ พระที่นั่งจันทรพิศาล	๑๕ สุขา
๗ พระที่นั่งดุสิตสวรรค์ธัญญมหาปราสาท	๑๖ สำนักงาน
๘ พระที่นั่งสุทธาสวรรย์	๑๗ ประตู
๙ หมู่พระที่นั่งพิมานมงกุฎ	๑๘ ป้อม

พระที่นั่งและสิ่งก่อสร้างในสมัย สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

เขต ๒ พระราชฐานชั้นกลาง

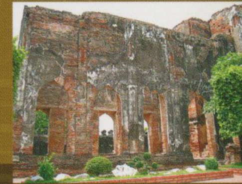
มี ๒ หลังคือ

๑. พระที่นั่งจันทรพิศาล เป็นที่ประทับออกว่าราชการแผ่นดิน และประชุมองคมนตรี ลักษณะเป็นอาคารทรงตึก หลังคา ประตู และหน้าต่างเป็นศิลปะแบบไทยแท้ ด้านหน้าพระที่นั่งมีมุขเด็จยื่นออกมาสำหรับเสด็จออกให้ข้าราชการเข้าเฝ้า ได้รับการบูรณะในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปัจจุบันจัดแสดงเป็นห้องเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนารายณ์มหาราช





๒. พระที่นั่งดุสิตสวรรค์ธัญญมหาปราสาท เป็นที่เสด็จออกต้อนรับคณะราชทูตต่างประเทศ ลักษณะเป็นอาคารทรงตึกแบบยุโรปผสมผสานกับแบบไทย ด้านหน้าเป็นท้องพระโรง ผนังภายในเดิมประดับด้วยกระจกเงาจากประเทศฝรั่งเศส ตามมุมประดับด้วยทองลูกบวบดูโอ่อ่าวิจิตรตระการตา ด้านหลังเป็นอาคารทรงสูงสันนิษฐานว่า หลังคาเป็นทรงมณฑปยอดแหลม เรียกว่า "มหาปราสาท" ตรงกลางมีสีหบัญชรที่สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้เสด็จออกรับคณะราชทูตหรือแขกเมืองต่างประเทศที่มาเข้าเฝ้า ณ พระราชวังเมืองลพบุรี ประตู หน้าต่าง เป็นรูปโค้งแหลมประดับลวดลายปูนปั้นที่ซุ้มเรือนแก้ว และฐานสิงห์แบบไทย



พระที่นั่งดุสิตสวรรค์ธัญญมหาปราสาท



เขต ๓ พระราชฐานชั้นใน

มี ๑ หลังคือ

๑. พระที่นั่งสุทธาสวรรย์ เป็นที่ประทับส่วนพระองค์ของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ลักษณะเป็นอาคารทรงตึกแบบยุโรป หลังคามุงด้วยกระเบื้องเคลือบสีเหลือง มีน้ำพุ สระน้ำ ตั้งอยู่ใกล้กับภูเขาจำลอง ต้นไม้ และดอกไม้ส่งกลิ่นหอม บันทึกชาวฝรั่งเศสกล่าวว่า "...พระที่นั่งองค์นี้ ตั้งอยู่ในพระราชอุทยานอันร่มรื่น ทรงปลูกพรรณไม้ต่างๆ ด้วยพระองค์เอง หลังคา พระที่นั่งมุงด้วยกระเบื้องเคลือบสีเหลือง ที่มุมทั้งสี่ มีสระน้ำใหญ่สี่สระ เป็นที่สรงสนานของพระเจ้าแผ่นดิน..." สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงเสด็จสวรรคต ณ พระที่นั่งองค์นี้ เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๒๓๑



พระนารายณ์ราชนิเวศน์



พระนารายณ์ราชนิเวศน์ เป็นพระราชวังโบราณสมัยกรุงศรีอยุธยา มีความสำคัญ และมีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม แสดงถึงความรุ่งเรืองสูงสุดสมัยหนึ่งของเมืองลพบุรี ลักษณะผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นที่กว้าง ๔๑ ไร่เศษ ด้านหน้า หันเข้าหาตัวเมือง ด้านหลัง ติดแม่น้ำลพบุรี มีกำแพงก่ออิฐถือปูน และใบเสมาล้อมรอบ มีป้อมปืน ๗ ป้อม ประตูสูงใหญ่รูปโค้งแหลม ๑๑ ประตู มีการเจาะช่องรูปโค้งแหลมเล็กนับพันช่องที่ประตูและกำแพง สำหรับวางตะเกียงให้ความสว่างไสวแก่พระราชวังในยามค่ำคืน อันเป็น รูปแบบศิลปะสถาปัตยกรรมเฉพาะในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภายในพระราชวังแบ่งพื้นที่ ออกเป็น ๓ เขต คือ เขตพระราชฐานชั้นนอก เขตพระราชฐานชั้นกลาง และเขตพระราชฐานชั้นใน

พระที่นั่งและสิ่งก่อสร้างในสมัย สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

เขตพระราชฐานชั้นนอก มี ๕ หลังคือ

๑. อ่างเก็บน้ำ หรือ ถังเก็บน้ำประปา เป็นที่กักเก็บน้ำใช้ภายในพระราชวังก่อด้วยอิฐฉาบปูนรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ผนังอิฐมีความหนาเป็นพิเศษ เก็บน้ำที่ไหลจากอ่างซับเหล็กตามท่อดินเผา มายังพระราชวัง เป็นฝีมือการก่อสร้างของวิศวกรชาวฝรั่งเศส และบาทหลวงชาวอิตาลี

๒. สิบสองท้องพระคลัง หรือ พระคลังศุภรัตน์ สันนิษฐานว่าเป็นพระคลังเก็บสินค้าหรือสิ่งของเพื่อใช้ในราชการ และที่จะพระราชทานให้แก่ผู้ทำความดีความชอบ เช่น เสื้อผ้า ผ้าแพรพรรณ ดาบ ไม้ฝาง งาช้าง ดีบุก พริกไทย ฯลฯ ลักษณะเป็นอาคารทรงตึกแบบยุโรป ประตูหน้าต่าง และช่องระบายลม ใต้หลังคาเป็นรูปโค้งแหลม

๓. ตึกเลี้ยงรับรองแขกเมือง เป็นสถานที่เลี้ยงต้อนรับคณะราชทูตชาวต่างประเทศ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงโปรดพระราชทานเลี้ยงแก่คณะราชทูตเชอร์วาเลีย เดอ โชมองต์ จากประเทศฝรั่งเศส ในปี พ.ศ. ๒๒๒๘

ลักษณะเป็นอาคารทรงตึกแบบยุโรป มีคูน้ำและน้ำพุล้อมรอบอาคาร ประตู หน้าต่างและช่องระบายลมใต้หลังคาเป็นรูปโค้งแหลม

๔. ตึกพระเจ้าเหา สันนิษฐานว่าเป็นหอพระ ประจำพระราชวัง ชื่อ “พระเจ้าเหา” คงหมายถึง พระพุทธรูปเก่าแก่สำคัญที่ประดิษฐานอยู่ภายในตึกนี้ ลักษณะเป็นอาคารทรงตึกแบบยุโรปผสมผสานกับแบบไทย ประตู หน้าต่างประดับลวดลายปูนปั้นที่ซุ้มเรือนแก้ว และฐานสิงห์แบบไทย สมเด็จพระเพทราชา ทรงประกาศยึดอำนาจจาก สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ณ ตึกนี้เมื่อปี พ.ศ. ๒๒๓๑

๕. โรงช้างหลวง เป็นที่อยู่ของช้างพระที่นั่งของสมเด็จ-พระนารายณ์มหาราช และเจ้านายสำหรับใช้ในราชการเสด็จประพาสป่าล่าสัตว์ และที่พักของควาญช้าง ซึ่งหมุนเวียนกันเข้ามา ดูแลช้างเผือก ลักษณะเป็นอาคารทรงตึกแบบยุโรป ประตู หน้าต่างเป็นรูปโค้งแหลม



อ่างเก็บน้ำ หรือ ถังเก็บน้ำประปา

สิบสองท้องพระคลัง หรือ พระคลังศุภรัตน์



ตึกเลี้ยงรับรองแขกเมือง





ตึกพระเจ้าเหา

โรงช้างหลวง

